

6. Назарбаев Н.Ә. Қазақстан – 2030: Барлық қазақтандықтардың өсіп- өркендеуі, қауіпсіздігі және әл – ауқатының артуы: – Алматы: Білім, 1998.- 99-101 б.

7. Назарбаев Н.А. Евразийский союз: идеи, тактика, перспективы (1994-1997гг.).– М., 1997. –396, 398-399 б.

Резюме

В статье рассматриваются проблемы и достижения взаимоотношений Казахстана с Великобританией. А также основные направления двустороннего торгово-экономического сотрудничества.

Summary

The article deals with the problem and achieve the relationship with Kazakhstan, the United Kingdom. Also osnovnyye areas of bilateral economic and trade cooperation.

АКАДЕМИК Т.С.САДЫҚОВТЫҢ ҚЫЗМЕТІНДЕГІ БІЛІМ МЕН ҒЫЛЫМ ИНТЕГРАЦИЯСЫ

Н.У.Шаяхметов–

т.ғ.к., Абай атындағы Қазақ ҰПУ-нің доценті

Білім мен ғылым интеграциясы бүгінгі күні өзекті әрі маңызды мәселелердің қатарына жатады. Жоғары оқу орындарының оқытушылары студенттерге білім берумен қатар ғылыми-зерттеу жұмыстарымен де белсенді шұғылданатыны белгілі. Алайда оқытушылардың ғылыми ойларын, зерттеу жұмыстарының нәтижелерін жариялауды, практикаға енгізуді ұйымдастыру мәселесі де аса қажетті әрі жауапты жұмыс болып табылады. Сондықтан да Академик Т.Садықовтың қызметіндегі ерекше көрініс тапқан бағыты – ол білім мен ғылым интеграциясын жүзеге асыруға мүдделілік танытуы болды. Білім мен ғылым интеграциясы идеясы бұрыннан көтеріліп келе жатқан мәселе. Бірақ та білім мен ғылым интеграциясын жаңа қырынан қойып, оны жаңғырту заманның талабы еді. 1990 жылдардың басында Қазақстанның нарық экономикасына көшуіне байланысты білім және ғылым салалары дағдарыс жағдайында қалды. Сонымен бірге, еліміздегі академиялық ғылымның мәртебесі де өзгеріп, қаржылық тапшылық жағдайында жұмыс істеуге мәжбүр болғандығы баршамызға аян. Негізінен білім-ғылым салаларының проблемалары ортақ және қиыншылықтары да ұқсас болып келеді. Олардың қалыпты жұмыс істеуіне ең алдымен қолайлы жағдайлар туғызылуы керек екені түсінікті.

Міне, білім және ғылым саласында қалыптасқан осындай ахуалға сәйкес Академик Т.Садықов өзінің ректорлық қызметінде университеттік

ғылымның қалыптасып, дамуына зор үлесін қосты. Өйткені, республикамызда бұрыннан қалыптасқан тәжірибесі бар университеттік ғылым С.Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университеті мен Қарағанды мемлекеттік университетінде ғана болғандығы белгілі. Ал тәуелсіздіктің алғашқы жылдарында олардың қатарына ректор Т.Садықовтың белсенді қызметінің нәтижесінде Абай атындағы Алматы мемлекеттік университеті де қосылды. Бұрынғы КазПИ-дің дәстүрі мен тәжірибесі негізінде университет мәртебесін алғаннан кейін білім мен ғылым интеграциясы жаңа сапалық деңгейге көтерілді. Атап айтқанда, күндізгі және сырттай аспирантура бойынша мамандықтар саны көбейді, ғылыми тәжірибе жинақтаушылар мен ізденушілер институты дамып, докторантура ашылды. Университет жанынан алдымен кандидаттық, кейін докторлық кеңестер ұйымдастырылды. Бұл өзінің нәтижесін бермей қойған жоқ-тын. Мәселен, 1980 жылдары институттың 39 кафедрасында 400 оқытушы, оның ішінде 16 ғылым докторы, 200 ғылым кандидаты жұмыс істесе, 2000 жылдары университеттің 69 кафедрасында мыңнан астам оқытушылар, оның ішінде 208 ғылым докторы, 500 ден аса ғылым кандидаттары еңбек етті.

Өткені, ректор Т. Садықовтың бастамасымен университет өз ішінен ғылыми-педагогикалық кадрларды даярлауды жолға қойған еді. Осынау стратегиялық жұмыстың барысында 23 мамандық бойынша 6 докторлық және 8 кандидаттық диссертация қорғау кеңестері ұйымдастырылды. Диссертациялық кеңестер педагогика, әдістеме мамандықтары бойынша ғана емес, сонымен бірге қазақ тілі мен әдебиеті, орыс тілі мен әдебиеті, тарих, философия, саяси, экономика ғылымдарының мамандықтары бойынша да ашылды. Оның тұжырымы бойынша ғылым мен білім интеграциясы білім беру мен ғылыми-педагогикалық кадрларды даярлаудың сапасын жақсартуды қамтамасыз етуі тиіс болатын.

Алысқа бармай-ақ, өзі жұмыс істеп жүрген университетте кандидаттық немесе докторлық диссертация қорғаған оқытушылардың барлығы зерттеу жұмысы барысында алынған ғылыми нәтижелерін оқу процесіне енгізіп, олар оқу құралы немесе монография түрінде жарық көрді. Бұл университеттегі білім беру сапасын жетілдіре түсуге септігін тигізгені сөзсіз деп білеміз. Өйткені, ғылым, ол - білім берудің танымдық көкжиегін арттырып, оқытудың жаңа әдістерін енгізеді. Ал өз кезегінде сапалы білім - ғылымға жас мамандарды дайындаудың бастау-бұлағы болып табылатыны белгілі. Сондықтанда білім мен ғылым интеграциясын тиімді ұйымдастыру арқылы білім беру сапасын жетілдірудің көптеген түйткілді мәселелерін шешуге болатындығын көрсетеді. Сондай-ақ, бұл жерде тағы бір тоқтала кететін жәйт, ол университеттің оқытушы-профессорлар құрамының кейінгі буынының басым бөлігі осы университет жанынан ашылған диссертациялық кеңестерде қорғағандығын атап көрсеткен жөн.

Академик Т.Садықовтың білім мен ғылым интеграциясын тереңдетудегі тағы бір жүзеге асырған шарасы, ол – ҚР ҰҒА Қоғамдық және

гуманитарлық бөлімін университет базасына көшіруі болды. Осы бөлімнің төрағасы ретінде академиялық ғылымның да дамуына зор үлес қосты.

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінде білім мен ғылым интеграциясының жүзеге асырылуы барысында төмендегідей нәтижелер алынды деп есептейміз:

біріншіден, академиялық ғылым саласына жастардың баруы тоқталған уақытта университеттік ғылым салаларына жастардың көптеп келуіне жол ашылды;

екіншіден, тарихи дәстүр мен сабақтастық өз жалғасын тауып, университетіміздегі көптеген оқытушы-ғалымдарымыздың педагогикалық қызметімен бірге ғылыми мектебі қалыптасты. Олардың қатарында Академик Т.С. Садықовтың ғылыми мектебімен бірге, докторлар: Қ. Шүлембаевтың, Ж. Қасымбаевтың, Н. Оралбаеваның, Хмельдің, Ф. Оразбаеваның, Р. Абсаттаровтың, Ж. Намазбаеваның, В. Косовтың, К. Жанпеисованың және т.б. көптеген белгілі ғалымдарымыздың ғылыми мектебі қалыптасты және олар жемісті қызмет атқарып келеді.

үшіншіден, ғылыми кадрлар университет үшін ғана емес, бүкіл республикамыздың жоғары оқу орындары үшін даярлау жүзеге асырылып келеді.

төртіншіден, университет кітапханасында диссертациялар мен авторефераттар қоры қалыптасты. Сонымен бірге, университет хабаршысының 6 сериясы бойынша диссертациялық зерттеулердің қорытындылары жарық көреді.

Мен бұл жерде ерекше тоқтала кеткенді жөн көріп тұрғаным, Академик Т.С. Садықов жастардың ғылымға келуіне қамқорлық жасауға үлкен маңыз берді және аспиранты ретінде айтайын дегенім, университеттегі оқу-ұйымдастыру жұмыстары, қалалық және республикалық деңгейдегі қоғамдық істері шаш-етектен болса да, жұмыс кестесінің әр сенбі күнін аспиранттары мен докторанттарына арнайтын еді.

Жалпы, қазіргі уақытта академик Т.Садықовтың білім мен ғылым интеграциясы бағытындағы жетістіктері одан әрі өз жалғасын тауып, жетілдіріліп келеді.

Білім және ғылым интеграциясының бүгінгі күні жай-күйіне тоқталатын болсақ, жалпы ғылым мен жоғарғы білім бізде бір бірінен мүлде дербес дамыған емес, олар бір бірімен өзара байланыста дамып келді. Алайда олар терең интеграцияланған жоқ еді. Оған не кедергі болды дегенге келсек, біздің ойымызша, біріншіден, мемлекеттік құрылымда білім мен ғылым бір министрлікке біріктірілгенімен, құқықтық тұрғыда ғылым мен білім дербес интеллектуалдық қызмет ретінде қарастырылады; екіншіден, заңдық тұрғыда білім және ғылым салалары дербес заңдармен, яғни білім саласы «Білім туралы» заң арқылы, ал ғылым саласы «Ғылым туралы» заңмен реттеледі. Сондықтанда бұл жағдайлар көптеген құқықтық және әкімшілік кедергілер

тудырып, білім мен ғылым интеграциясының тереңдеуі мен олардың алдына қойылған міндеттерін орындауына кедергі келтіреді деп ойлаймыз.

1. Садыков Т.С. *Интеллектуальный облик будущего.*- Алматы, 2005.- 160 с.

2. *Модернизация высшего образования и науки: пути и перспективы инновационного развития // Материалы Международной научной конференции 18 октября 2008 г.*- Алматы: КазНПУ имени Абая, 2008.- 792 с.

3. Құсайынов Д.Ө. Академик Т.С. Садықовтың шығармашылығындағы білім философиясы мәселелері // «Садықов оқулары» ғылыми – теориялық конференция материалдары.- Алматы: Абай ат. Қазақ ҰПУ, 2009.- 244 б. (13-16 бб.)

Резюме

В данной статье рассматриваются проблемы интеграции образования и науки в деятельности академика Т.С.Садыкова.

Summary

This article discusses the problems of integration of education and science in the work of Academician T.S. Sadykov.

ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН В ГАЗОВОМ СЕКТОРЕ ЭКОНОМИКИ

К.Д.Шарафутдинова -

магистрант Университета Международного бизнеса

Для современного периода развития мировой экономики и отдельных государств, в том числе Республики Казахстан характерно дальнейшее расширение и углубление внешнеэкономических связей, т.е. отношений между хозяйственными организациями, предпринимателями различных стран. Одним из важнейших направлений международного сотрудничества РК является экспорт и транзит газа. Газовая отрасль является одной из ведущих отраслей промышленности Казахстана, занимая лидирующую позицию в экономической деятельности страны. Инфраструктура газовой промышленности Казахстана представляет собой разветвленную систему, состоящую из производителей газа, их специализированных сбытовых организаций и газораспределительных организаций.

Характерной чертой казахстанской газовой промышленности является высокий уровень государственного регулирования. Государственному регулированию подлежат оптовые цены на газ, добываемый АО «КазТрансГаз» и его аффилированными лицами. Государственное регулирование цен на природный газ в основном выражается в сдерживании их роста, которое привело к увеличению доли газа в топливно-